

voldte en Mængde Mennesker store Tab, og for ikke ret mange Aar siden havde vi det Tilfælde, at en i vide Kredse anset Overretssagfører, til hvem ganske specielt enlig stillede Damer nærrede en urokelig Tillid, brød sammen og paaførte dem store Tab. I intet af disse Tilfælde traadte Staten til. Søfolkenes Forbund er for nylig blevet bedraget for 83 000 Kr., men der var ingen, der tænkte paa at hjælpe dem. Det var ikke alene Kontingenter, det drejede sig om, nej, det var sammensparede Penge, der var sendt hjem fra fremmede Havne. Jeg maa sige, jeg har mindst lige saa ondt af dem. Hvorfor skal vi ikke hjælpe dem? De har saa vist lige saa god Brug for deres sammensparede Penge som mange af Indskyderne i Bankerne. Nu vil man maaske sige: Nej, her skyder De over Maalet, det kan der slet ikke være Tale om! Nej, det kan der ikke være Tale om i Øjeblikket, men hvor er Grænsen? Staten skulde dog ikke være en i stor Stil dreven Tyveriforsikringsanstalt. Det er det, her er Tale om; jeg kan ikke se rettere.

Saa bliver der sagt: Ja vel, men der er ogsaa begaaet Misligheder i Landmandsbanken! Ja, det er muligt, men i de fleste af disse Banker er det konstateret; flere af Lederne sidder allerede og afsoner deres Straf, og andre, det kan vi vist være enige om, her paa denne Ø er meget nær ved det, nogenlunde sikre paa det. I Landmandsbanken er det dog først Forhørene, der skal afgøre, om der er begaaet straffbare Handlinger eller ikke. For Resten maa jeg sige, at flere af de ledende i Landmandsbanken allerede er straffet haardt, baade socialt og pekuniært. Spidserne har for en stor Dels Vedkommende mistet hele deres Formue, alt, hvad de ejede, er sat ind for at frelse Banken. Det er dog nogen Straf. Det kan godt være, der er begaaet Misligheder, men det er ikke konstateret endnu. Aarsagen til Landmandsbankkatastrofen har snarere været denne højest vidunderlige Sammenblanding af Centralisation, hvorved Ansvarer er blevet forflygtiget, saaledes at den ene Haand ikke anede, hvad den anden gjorde, og en mærkværdig Centralisation, hvor Centrum eller de to Centra ikke er fulgt rigtig med paa Grund af Sygdom, for hyppig Fraværelse og Spredning paa anden Maade. De har ikke magtet Opgaven eller ikke haft tilstrækkeligt Overblik over dette for vore Forhold kæmpemæssige Foretagende. Det tror jeg snarere er Grunden. Ved disse Banker er der, som sagt, for en stor Del Tale om konstateret Bedrageri eller Tyveri, saa jeg synes ikke, at der kan være Tale om nogen Sammenligning.

Det siges ogsaa, at man vil ikke kunne forstaa, at man støtter den store Banks Indskydere, men ikke de smaa Bankers. Jeg synes oprigtig talt, at Grænsen mellem stort og smaat er i høj Grad udflydende her. Der er ikke det mindste i Vejen for — det kender jeg fra den Bank, jeg selv i 17—18 Aar har staaet i Spidsen for —, at en lille Bank kan have Indskydere med 50 000 Kr., og der kan i de store Banker være Indskydere med nogle faa Hundrede Kroner. Jeg synes derfor ikke, man kan sige; at naar man støtter de store, skal man ogsaa støtte de smaa, thi det flyder ud i eet her. Det er Indskyderne, her er Tale om, men lad os dog nævne Baret ved dets rette Navn: det var jo ikke for Indskydernes Skyld, vi støttede Landmandsbanken. Lad os være enige om, at det var for at bevare deres Indskud, saa at Banken kunde fortsætte. Hvis Indskyderne havde taget deres Penge ud, saa var der sket en mægtig Katastrofe, og derfor ønskede vi at bevare Indskyderne, eller rettere sagt Indskydernes Penge. Det var Mening. Landmandsbanken er jo i Virkeligheden en Industribank, og hvis den var brudt sammen paa det Tidspunkt, vilde det have haft en frygtelig Katastrofe til Følge med forøget Arbejdsløshed og meget andet, som vi overhovedet ikke kan overskue. Det var Grunden til, at vi hjalp, og det var rigtigt. Men vi maa ikke sammenblende disse forskellige Ting, thi de kommer ikke hinanden ved. Jeg kan ikke se rettere — jeg vil nødig kaldes til Orden, saa jeg vil ikke sige, at Sagen sejler under falsk Flag, men jeg kan ikke lide, at vi her giver det et andet Skær. Det drejede sig for os ikke om Indskyderne, men om Pengene. For Resten maa jeg sige, at der jo ogsaa er mange af os, der har været stolte over, at Nordens største Pengeinstitut havde Sæde i vor Hovedstad. Det har vi været glade ved. Hvad er nu her Tale om? Her er Tale om en hel Mængde Smaabanker, der dukker op saadan i Ny og Næ og ingen Eksistensberettigelse har, tværtimod, de er hjertelig overflødige. Mange er kun startet for at tilfredsstille nogle ganske faa smaa lokale Ærgerrigheder, som vil lavesaadant noget, og for at komme med i Konkurrencen bliver en saadan Bank tidt ledet mindre sobert, og saa gaar den itu. Mange Gange er man smaalig overfor Bankdirektøren, byder ham en ringe Løn, som han ikke kan leve af, og saa sker Katastrofen, thi enhver er sig selv nærmest, ræsonnerer han.

Hvad det drejer sig om her, er, at man vil glæde nogle ganske faa, en lille Kreds